

УДК:368

## Різновиди страхування у державах-членах ЄС

**Чистякова Д.Д.,**

здобувачка вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа  
та страхування

Миколаївський національний аграрний університет  
м. Миколаїв, Україна

**Анотація:** Розглянуто особливості страхового сектору в країнах Європейського Союзу, який є ключовим елементом фінансової системи та забезпечує стабільність економіки. Окрема увага приділена страхуванню життя як довгостроковому фінансовому інструменту, який забезпечує захист сім'ї та накопичення коштів. Також визначено аспекти майнового страхування, зокрема його роль у захисті від ризиків, пов'язаних із кліматичними змінами.

**Ключові слова:** страховий сектор, Європейський Союз, обов'язкове страхування, добровільне страхування, страхування життя, майнове страхування, Solvency II, фінансова стабільність, управління ризиками, кліматичні зміни.

Страховий сектор є ключовим елементом фінансової системи, що має велике значення для забезпечення загальної фінансової стабільності економіки. Для країн ЄС характерним є розподіл видів страхування на дві основні підгрупи обов'язкове та добровільне. До обов'язкових видів страхування належать медичне, автострахування, страхування від нещасних випадків на виробництві, пенсійне страхування. До добровільних видів відносять житлове страхування, особисте медичне страхування, страхування життя, відповідальності та туристичне страхування [1]. Також можна поділити види страхування, що пов'язані та що не пов'язане із страхування життя (non-life insurance and life insurance).

Крім страхування життя, як правило, укладаються короткострокові договори, тоді як для страхування життя характерні довгострокові контракти. Страхування життя – це договір між клієнтом і страховою компанією, за яким страхова компанія обіцяє виплатити певні виплати в разі смерті застрахованого або після закінчення узгодженого періоду в обмін на регулярні виплати премій. У випадку майнового страхування договір страхування служить для захисту від фінансових втрат внаслідок конкретних майнових подій.

Страхування життя можна сприймати як стратегічне довгострокове фінансове зобов'язання, яке вимагає регулярних платежів. Ця форма страхування призначена для осіб, які прагнуть захистити своїх утриманців від

потенційних фінансових труднощів у разі їх смерті. Крім того, він слугує засобом забезпечення фінансової стабільності для страхувальників у пізні роки життя, забезпечуючи отримання ними виплат, якщо вони переживуть термін дії контракту [2].

Таким чином, він функціонує не тільки як гарантія протягом життєвого циклу, але також пропонує можливість для майбутнього накопичення грошової вартості, допомагаючи досягти задовільного рівня фінансової безпеки. Як наслідок, цей вид страхування часто продається як інструмент заощадження або інвестування. З іншого боку, страхування, крім життя, зосереджується на забезпеченні короткострокового майнового покриття (зазвичай на один рік) і пропонує захист від потенційних збитків.

Функціонування окремих економічних секторів, зокрема аграрного бізнесу та нерухомості, значною мірою залежить від ефективної системи страхового захисту від ризиків, спричинених погодними умовами. Тому більшість наукових досліджень у сфері страхування зосереджені на аналізі взаємозв'язку між non-life страхуванням і кліматичними змінами. Водночас вплив змін у довкіллі не обмежується лише майновими ризиками – вони також суттєво впливають на здоров'я людей та ринок страхування життя, однак ці аспекти поки що досліджені недостатньо глибоко.

Варто також підкреслити, що європейські стандарти в управлінні страховими компаніями ґрунтуються на принципах прозорості, фінансової стабільності, захисту інтересів споживачів та ефективного управління ризиками. Головним нормативним актом, що регулює страхову діяльність в ЄС, є Solvency II, що забезпечує необхідний захист для страхувальників та бенефіціарів і набув чинності у січні 2016 року. Регуляторна структура Solvency II [3] базується на трьох ключових компонентах:

1. Перший стовп Solvency II встановлює кількісні вимоги, зокрема оцінку активів і зобов'язань, а також мінімальні капітальні резерви (Minimum Capital Requirement, MCR), які страховики зобов'язані підтримувати для належного покриття своїх ризиків.

2. Другий стовп передбачає вимоги до системи управління, організаційної структури та механізмів контролю ризиків, забезпечуючи комплексний підхід до їх оцінки. Зокрема, він охоплює метод власної оцінки ризиків і платоспроможності (Own Risk & Solvency Assessment, ORSA), що впливає на стратегічне планування, управління ризиками та прогнозування на середньострокову перспективу (3-5 років) [4].

3. Третій стовп орієнтований на визначення вимог щодо публічного розкриття інформації, звітності для нагляду та забезпечення прозорості в контексті наявних ризиків та адекватності капіталу. Це передбачає подання звіту про платоспроможність та фінансовий стан (Solvency & Financial Condition Report, SFCR), а також шаблону для кількісного звіту (Quantitative Report Template, QRT) [5].

Отже, страхування в країнах ЄС є багатогранним інструментом, який забезпечує як фінансовий захист, так і стабільність економіки, а також відповідає сучасним викликам, зокрема кліматичним змінам та вимогам регуляторної прозорості.

### Список використаних джерел:

1. Осадча Т.С. Глобалізаційні та інтеграційні процеси. Вісник ЧНУ ім. Б. Хмельницького. Серія «Економічні науки». 2021. №3. С. 4 – 25.
2. Тимошик Н.С. Впровадження європейських стандартів у страховий менеджмент України. URL: [https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/46220/1/Тимошик\\_стаття\\_2024.pdf](https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/46220/1/Тимошик_стаття_2024.pdf)
3. Шестакова С.О. Координація систем соціального забезпечення у сфері соціального страхування в Європейському Союзі: інституційно-правові засади. URL: [https://www.researchgate.net/profile/Kateryna-Shestakova/publication/362755609\\_Social\\_Security\\_Coordination\\_Social\\_Insurance\\_in\\_European\\_Union\\_Institutional\\_and\\_Legal\\_Principles/links/643d2ff6e881690c4bdd1924/Social-Security-Coordination-Social-Insurance-in-European-Union-Institutional-and-Legal-Principles.pdf](https://www.researchgate.net/profile/Kateryna-Shestakova/publication/362755609_Social_Security_Coordination_Social_Insurance_in_European_Union_Institutional_and_Legal_Principles/links/643d2ff6e881690c4bdd1924/Social-Security-Coordination-Social-Insurance-in-European-Union-Institutional-and-Legal-Principles.pdf)
4. European insurance legislation. European Commission: official site. 2024. URL: [http://ec.europa.eu/finance/insurance/legislation/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/finance/insurance/legislation/index_en.htm)
5. Poltorak A., Khrystenko O., Sukhorukova A., Moroz T., Sharin O. Development of an integrated Approach to assessing the impact of innovative development on the level of financial security of households. *Eastern-European of Enterprise Technologies*, 2022, 1 (13-115). P. 103-112. DOI: 10.15587/1729-4061.2022.253062
6. Poltorak Anastasiia, Tyshenko Svitlana, Volosyuk Yuriy, Khrystenko Olha, Sukhorukova Anna, Balitska Anna. Management of the financial and economic security system of the state in conditions of global instability. *Scientific views on the structural construction of regions: monograph*. Opole, 2022. С. 12-20.
7. Solvency II. European Insurance and Occupational Pensions Authority. 2024. URL: [https://www.eiopa.europa.eu/browse/regulation-and-policy/solvencyii\\_en](https://www.eiopa.europa.eu/browse/regulation-and-policy/solvencyii_en)

**Annotation:** The features of the insurance sector in the countries of the European Union, which is a key element of the financial system and ensures the stability of the economy, are considered. Special attention is paid to life insurance as a long-term financial instrument that provides family protection and accumulation of funds. Aspects of property insurance are also identified, in particular its role in protecting against risks associated with climate change.

**Keywords:** insurance sector, European Union, compulsory insurance, voluntary insurance, life insurance, property insurance, Solvency II, financial stability, risk management, climate change.

**Науковий керівник:**

**Сухорукова А.Л.,**

канд. наук з держ. упр.,

доцент кафедри менеджменту та маркетингу

Миколаївський національний аграрний університет